

**İNANÇ KÜLTÜRÜMÜZDE
VE
ÂŞIK EDEBİYATINDA
“AŞK OLSUN”**

Dr. Doğan KAYA

İNANÇ KÜLTÜRÜMÜZDE
VE
ÂŞIK EDEBİYATINDA
“AŞK OLSUN”

Dr. Doğan KAYA

Sivas – 2019

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
GİRİŞ	7
METİNLER	17
Adil Ali Vaktidolu 1	19
Adil Ali Vaktidolu 2	21
Agâhî (Yaşar)	23
Ahmet Çıtak	25
Âşık	27
Âşık	28
Âşıkî	29
Aydın Ali	31
Bektaş Güzeloğlu	33
Burhanî	35
Cemalî 1	37
Cemalî 2	39
Cemalî 3	40
Cemalî 4	41
Cemalî 5	42
Cesarî	43
Çerkezoğlu	44
Dertli Divânî	45
Fahir	46
Fakırbende	48
Ferdî	49
Fikret Ünal 1	50
Fikret Ünal 2	51
Fikret Ünal 3	52
Fikret Ünal 4	53
Furkanî	54
Hasan CemaL	56

Hayatî	57
Haydar Kaya	58
Hüsnî	59
Hüsniye Bacı 1	61
Hüsniye Bacı 2	63
İsmail Sebatî	64
Karagülle	65
Köroğlu 1	66
Köroğlu 2	68
Kul Turab	69
Kurdoğlu	70
Mehmet Batur	72
Mehmet Doğan	73
Nizarî	74
Osman Erten	75
Özdenî.	76
Rumuzî	78
Sadık	80
Sağlam	82
Salikî	83
Sefil Abdal	84
Sefil Kadimî 1	85
Sefil Kadimî 2	87
Sersem Ali Baba	88
Sırrı (Şaban)	90
Şafak Altun	92
Şehidî	94
Ummanî	96
Veysel Kaymak	97
Viranî	99
Zakir Atasever	100

Kaynakça

ÖNSÖZ

Âlemin yaratılmasının, var olmanın sebebi ve sırrının esasını teşkil eden “aşk” tasavvufta başta gelen hususlardan birisidir. Yaratılmışa ve başta insana aşk yakışır. Allah aşkı, yanmaya ve ölmeden önceye talip olmak demektir. Gerçek âşıklar, bundan dolayıdır ki tekke erbabına ve diğer insanlara aşk içinde olmalarını talep ederler ve “Aşk olsun!” derler.

“Aşk olsun!” sözü Bektaşî ve Mevlevîlerin dergâhlarında birbirlerine söyledikleri güzel dileklerden birisidir.

Yüzyıllar boyu yaşatılan “Aşk olsun!” dileği kimi zaman âşıklarımızın şiirlerine de konu olmuş, âşıklarımız bu vadede şiirler vücuda getirmişlerdir. İlk örneklerini XVI. yüzyılda bulabildiğimiz bu şiirler, 7-15 hece arasında söylenmiştir. Konuları çeşitlidir, ancak büyük çoğunluğu inanç konusundadır.

Burada kaydettiğimiz şiirlerin tespit etmemiz, on beş yıldan fazla sürmüştür. Tespit ettiğimiz sayı 58’dir. İlerleyen zaman içerisinde buna başka örneklerin ekleneceğine de şüphemiz yoktur.

Kitabımızda 45 şaire ait 58 şiir bulunmaktadır. En fazla şiiri, 5 adet şiirle Cemalî, 4 adet şiirle de Fikret Ünal yazmıştır. Sözkonusu şairlerin başlıcası şunlardır: *Adil Ali Vaktidolu (2 adet), Agâhî (Yaşar), Ahmet Çıtak, Âşık (2), Âşıkî, Aydın Ali, Bektaş Güzeloğlu, Burhanî, Cemalî (5), Çerkezoğlu, Dertli Divânî, Fahir, Fakirbende, Ferdî, Fikret Ünal (4), Furkanî, Hasan Cemal, Hayatî, Haydar Kaya, Hüsnî, Hüsnîye Bacı (2), İsmail*

Sebatî, Karagülle, Köroğlu (2), Kul Turab, Kurdoğlu, Mehmet Batur, Mehmet Doğan, Nizarî, Osman Erten, Özdenî, Rumuzî, Sadık, Sağlam, Salikî, Sefil Abdal, Sefil Kadimî (2), Sersem Ali Baba, Sırrı (Şaban), Şafak Altun, Şehidî, Ummanî, Veysel Kaymak, Viranî, Zakir Atasever.

Elinizdeki bu kitap, daha önce Alevilik Araştırmaları Dergisinin 7. Sayısında (Yaz 2014) yayımladığımız makalemizin genişletilmesiyle vücuda getirilmiştir ve “www.dogankaya.com” adlı sitemize eklenerek daha geniş bir okuyucu-araştırmacı kitlesine ulaştırma amacı güdülmüştür. Kültürümüz için hayırlı olsun.

Sivas, 2 Nisan 2019

Doğan KAYA

GİRİŞ

Aşk, aşırı derecedeki sevgi, gönül vermenin adıdır. “Ayın, şın, kaf” harfleriyle yazılan aşk Arapçada “sarmak, sıkmak, yanmak” gibi anlamlara gelir. Böyle anlam yüklenmesinin sebebi de insanı sarmaşık gibi sıkarak onu kuvvetsiz bırakmasıdır. Aşk, ayrıca “alevlerin bir şeyi kuşatması” anlamlarına da gelir

Velet İzbudak, Ahmet Talat Onay’ın Âşık Dertli kitabı ile ilgili olarak yazdığı yazısında “aşk” kelimesinin aslının Türkçe “ışık” olduğunu ve Arapçaya geçtiğinde “aşk” şekline dönüştüğünü yazmıştır. Ahmet Talat bu konuda; “*Muhterem Fazıl Velet Çelebi İzbudak, Âşık Dertli eserimin hakkında yazdıkları bir tenkitte (ışık) ve (âşık) sözünün Arapça olmadığını ve çünkü (a, ş, k) maddesi ile bu maddeden çıkan muhabbetle ifrata delâlet eden manada bir söz bulunmadığını, ışık’ın Türkçe (ışık) sözüne daha yakın olduğunu, bu kelimenin (nur) manasına geldiği...*” ni ifade ederek (aşk)ın (ışık)la bağlantısına dikkati çekmiştir. (Onay. 1996: 7)

Nitekim araştırmalarımız sırasında VI. Yüzyıl sonu şairleri olan Seb’a-i Muallaka (Yedi Askı) şairlerinin şiirlerinde, aşk kelimesini tespit edemedik. “Aşk” kelimesi yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim’de de yoktur. Bu kelime, Arap Edebiyatında X. yüzyıldan itibaren karşımıza çıkar. Bu zamana kadar Arapçada “aşk” yerine “şegaf” yahut “muhabbet” kelimeleri kullanılmıştır. Kalp karanlıktır ve onu sevgi ışığı aydınlatır. XIII-XV. asır metinlerinde “aşk” kelimesi “ışık” şeklindedir. Aşka tutulana kalbi ışıkla dolan, nurlanan anlamında “âşık” denilir. Aşkın *mecazî* ve *ilahî* olmak üzere iki cephesi vardır. Âşık, ilahî aşka yani gerçek aşka ulaşmak için, mecazî aşkı vasıta olarak kullanır.

Vücut-ı mutlak olan Allah, bilinmeyi arzu etmiş, bu sevgiyle ve “Ol” emri ile kâinatı yaratmıştır. Bir başka deyişle kâinat, Allah’ın zatının iktizasî olan aşkı ifade eder. Allah, bir

kutsi hadiste bunu “Ben gizli bir hazineydim, bilinmeyi arzu ettim, âlemi yarattım.” şeklinde ifade etmiştir. Allah’ın gerçek varlığını idrak etmek, aşk ile mümkündür. Varlık olarak bilinen ne varsa hepsi Allah’ındır. Allah’tan gayrisi boştur, hayaldir, çirkinliktir, yokluktur. İnsanın muradı mutlak güzellik olmalıdır. Fuzulî;

*Aşk imiş her ne varsa âlemde
İlim bir kıyl u kâl imiş ancak*

derken bunu kastetmiştir. Kâinattaki her şey Allah’ın eseri olduğuna göre onun yarattıklarını da sevmek Allah’ı sevmek anlamına gelir. Bu ilgi güzele değil güzelliğedir. Masiva ile meşgul olan insanın, masivadan kurtulmasının yolu aşktır. Meczâî aşktan ilahi aşka eren insan mutlak güzelliği görür, mutlak vücudu yani Hakk’ı hisseder. Gördüklerini onun gözü ile görmeye başlar.

Aşk, güzellikten doğar. Bu, kimi zaman platonik aşk olarak da karşımıza çıkar. Şairlerin aşkı bu tarzdadır. Yaratılanı sevmek “mezcâî aşk” ile ifade edilir. Kâinatta her şeyin esası aşka bağlıdır. İnsan olmanın ilk şartı da budur. Bundan dolayıdır ki aşk ve kültürümüzde insan ilişkisini veciz şekilde ifade eden; “ah mine’l-aşk, aşk ateşi, aşka tutulmak, aşk olsun.” gibi derin anlamları olan sözler sarf edilmiştir. Hallâ-ı Mansur, Allah’a kavuşma aşkıyla yanan âşığı, yanmak için ışığın / çerağın etrafında dönen pervaneye benzetir. “Pervane uçtu, döndü, eritti kendini ve yok oldu ortaldan. Resimsiz, cisimsiz unvansız hâle geldi. Artık ne için dönecekti? Vuslattan sonra hangi hâl vardı ki döne!”

Âşık Doğu, ne güzel ifade etmiş:

*Aşk bir coşkun pınardır ki akıyorsa içeceksin
Aşkın bedeli candır gerekirse geçeceksin
(Âşık Doğ. 2003: 164)*

Tasavvufta inancın özü aşktır. Bundan dolayı şöyle bir

kabul vardır:

*İhlas olsa, ask olmasa
Amel olsa ask olmasa
Kur'an olsa ask olmasa
Âlim olsa ask olmasa
Müderris olsa ask olmasa bir işe yaramaz.*

Aşk, Yunus'un;

*Evvel yer gök yoğ idi var idi aşk bünyadı
Aşk ezelden kadimdir aşk getirdi ne varın*

şeklinde ifade ettiği gibi kâinatın varlık sebebidir ve Allah "Sen olmasaydın Resul'üm, kâinatı yaratmazdım." diyerek kâinatı Hz. Muhammed'in aşkına yaratmıştır. Yunus bu hususta da şunları söyler:

*Hak yarattı âlemi aşkına Muhammed'in
Ayı günü yarattı şevkine Muhammed'in
"Ol" dedi oldu âlem yazıldı levh ü kalem
Okunda hatm-i kelâm şanına Muhammed'in*

Yarattıkları ile "bilinmek" isteyen Yaradan, bütün âleme aşkından izler nakşetmiştir. Bütün yaratılanlar Allah'ı zikreder, Yunus Emre'nin;

*İşidin ey yârenler aşk bir güneşe benzer
Aşkı olmayan gönül misali taşta benzer*

sözlerinde ifadesini bulduğu gibi, tasavvuf yolundaki insan için esas olan, aşktır. Aşka düçar olmak, aşkla yanmak asıl hedeftir. Sofinin muradı ilerlediği yolda asıl muradı yanmak ve "ölmeden önce ölmek"tir.

Bu bilgiler çerçevesinde aşkın, şu anlamları ihtiva ettiği söylenebilir: *İnsan ile Allah'ın bütünleşme hali; kendini sevilende yok etme; gönül verme, tutkunluk; sevgiliye duyulan derin tutku, istek; kişiyi Allah'a götürecek manevi yol; Allah ile insan arasındaki karşılıklı sevgi.*

Dinî-tasavvufî kültürümüzde aşk sözüne bağlı olarak *aşk almak, aşk olmayınca meşk olmamak, aşk olsun, aşk u niyaz, aşk vermek, aşka düşmek, aşka gelmek, aşkın gözü kör olmak, maşuk* gibi başka sözler de vardır. Bu kavramların her biri araştırılmaya muhtaçtır. Biz ise, burada “Aşk olsun!” kavramı üzerinde duracak, mütalaalarımızı ortaya koyacağız.

“Aşk Olsun!”, Bektaşî ve Mevlevîlerin birbirlerini selâmlama sözüdür. Aynı tarikatin mensubuna “Hoş geldin.” yahut “Afiyet olsun.” Anlamında, aşk dileği ifade edilir. Böylelikle aşk ve vecdin artması arzu edilir. Bektaşîler, “Aşk olsun!” denildiğinde, muhatap olan kişi elini göğsüne koyup “Eyvallah!” veya “Aşkın cemal olsun.” diye karşılık verir ve eğilip yeri öperek şükür secdesi yapar, akabinde de sağ elin işaret parmağını öperek niyaz eder. Aynı mekânda bulunan bir başka şahıs bu sözü duyarsa; “Cemalin nur olsun.” der. “Aşk olsun!” diyen kişi de “Nurun, âlâ nur olsun.” diye muhatabına cevap verir. Bunun yanında su içen kişiye de “Aşk olsun!” denirdi. Tekke erbabının “Aşk olsun!” sözünü kullanmasına “Aşk vermek”, bu söze muhatap olmaya da “Aşk almak” denirdi. Tekkeye giren canlar, içeridekine "agâh ol", "aşk olsun", "pir aşkına" gibi sözler söylerdi. (Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi. 1976: 205 / Pakalın. 1983: 101 / Kaya. 2010: 109).

Yüzyıllar boyunca şairlerimiz aşk ile hemhal olmuşlar, düşünce, inanç ve durumlarını dile getiren şiirler söylemişlerdir. Aşk üzerine söyledikleri bu şiirler ciltler dolusu hacimdedir. Biz örnek olması bakımından Eşrefoğlu Rumî ve Hasan Devranî’den aldığımız iki şiire yer vermek istiyoruz.

*Adı Işk
Cihanı hiçe satmakdur adı ışk
Döküp varluğı gitmekdür adı ışk*

*Elinde sükkeri ayruk sunup
Ağuyı kendü yutmakdır adı ışk*

*Belâ yağmur gibi gökden yağarsa
Başını ana dutmakdur adı ışk*

*Bu âlem sanki oddan bir denizdir
Ana kendüyi atmaktır adı ışk*

*Var EŞREFOĞLU RÛMÎ bil hakikat
Vücûdı fânî itmekdür adı ışk
(Tercüman. Tarihsiz: 118)*

Aşk

*Aşk insanı deli eder
Aşktan büyük bir şey yoktur
Aşk insanı veli eder
Aşktan büyük bir şey yoktur*

*Aşktır insanı çoşuran
Aşktır insanı pişiren
Aşktır insanı taşıran
Aşktan büyük bir şey yoktur*

*Aşk insana bir çiledir
Aşk insana bir yaradır
Aşk insana bir beladır
Aşktan büyük bir şey yoktur*

*Aşk insanı hayran eder
Aşk insanı seyran eder
Aşk insanı DEVRAN eder
Aşktan büyük bir şey yoktur
(Kaya. 2009: 123)*

Bu çalışmada âşık edebiyatında “aşk olsun” redifli şiirlere

yer verilmiştir. Bu şiirlerin tespiti ve kaydedilmesi uzun zamandır zihnimizi meşgul eden bir konu idi. Daha fazla beklemek kültürümüz için bir kayıp olacaktı. Söz konusu şiirlerin muhtevasının irdelenmesi, takdir etmek gerekir ki makale boyutlarını aşacaktır. Gayemiz metinleri bir an önce gün yüzüne çıkarmak olduğundan şimdilik şiirlerin incelenmesi konusu üzerinde durmadık.

Tespit edebildiğimiz “Aşk olsun!” redifli şiirlerin sayısı 54’tür. Bunlar şekil, ölçü ve muhteva yönü ile farklılık arz etmektedir.

Şiirleri ölçü, dörtlük sayıları ve konularına göre şu şekilde gruplandırabiliriz:

Şair	Şiirin ölçüsü	Dörtlük beyit-sayısı	Konusu
1. Adil Ali Vaktidolu 1	11 hece	5	fikrî
1. 2. Adil Ali Vaktidolu 2	11 hece	5	inanç
3. Ağâhî (Yaşar)	Aruz	9 b.	tasavvuf
4. Ahmet Çıtak	8 Hece	6	beşerî aşk
5. Âşık	11 hece	4	beşerî aşk
6. Âşık	8 hece	5	beşerî aşk
7. Âşıkî	8 hece	5	nefes
8. Aydın Ali	7 hece	6	fikrî
9. Bektaş Güzeloğlu	11 hece	7	şahsî
10. Burhanî	11 hece	5	inanç
11. Cemalî 1	11 hece	6	inanç
12. Cemalî 2	11 hece	4	inanç
13. Cemalî 3	11 hece	4	inanç
14. Cemalî 4	11 hece	5	inanç
15. Cemalî 5	11 hece	4	inanç
16. Çerkezoğlu	11 hece	4	inanç
17. Dertli Divânî	8 hece	3	inanç

18. Fahir	7 hece	6	inanç
19. Ferdî	11 hece	5	inanç
20. Fikret Ünal 1	8 hece	4	fikrî
21. Fikret Ünal 2	8 hece	4	fikrî
22. Fikret Ünal 3	15 hece	3	fikrî
23. Fikret Ünal 4	8 hece	4	fikrî
24. Furkanî	11 hece	9	inanç
25. Haydar Kaya	11 hece	4	fikrî
26. Hüsni	11 hece	9	inanç
27. Hüsniye Bacı 1	11 hece	5	inanç
28. Hüsniye Bacı 2	11 hece	4	inanç
28. Karagülle	11 hece	3	inanç
29. Köroğlu 1	8 hece	5	aşk
30. Köroğlu 2	11 hece	5	mekân
31. Kurdoğlu	11 hece	7	inanç
32. Mehmet Batur	8 hece	3	fikrî
33. Mehmet Doğan	8 hece	3	inanç
34. Osman Erten	11 hece	4	fikrî
35. Özdenî.	11 hece	5	inanç
36. Rumuzî	11 hece	5	inanç
37. Sadık	8 hece	7	beşerî aşk
38. Sağlam	11 hece	4	dert
39. Sefil Abdal	11 hece	4	inanç
40. Sefil Kadimî 1	8 hece	4	beşerî aşk
41. Sefil Kadimî 2	11 hece	4	inanç
42. Sersem Ali Baba	11 hece	6	inanç
43. Sırrı (Şaban)	11 hece	5	inanç
44. Şafak Altun	8 hece	6	inanç
45. Şehidî	11 hece	5	inanç
46. Ummanî	11 hece	4	fikrî
47. Veysel Kaymak	8 hece	5	yergi
48. Cesarî	Aruz	5 b.	beşerî aşk
49. Hasan Cemal	11 hece	5	Düvaz İmam
50. Hayatî	Aruz	5 b.	inanç
51. İsmail Sebatî	11 hece	5	inanç

52. Nizarî	11	4	beşerî aşk
53. Salikî	11	5	beşerî aşk
54. Viranî	Aruz	9 b.	Düvaz İmam

43 şaire ait 54 “Aşk olsun” / “Aşk ola” redifli şiirin özelliklerini şöyle niteleyebiliriz:

1. Şiirlerin en eskisi XVI. yüzyılın şairlerinden Viranî ve Sersem Ali Baba (Vefatı: 1569)'ya aittir. Onu, XVII. yüzyıl şairi Âşık izler.

2. Şiirlerde işlenen başlıca onular beşerî aşk, Düvaz İmam, nefes, fikrî, şahsî, inanç, mekân, dert, yergidir. Bu konuların içinde en fazla inanç konusu işlenmiştir.

3. Aşk olsun” redifli şiirleri dört şiirle en fazla Fikret Ünal söylemiştir. Onu ikişer şiirle Âşık, Hüsniye Bacı ve Sefil Kadimî izlemiştir.

4. Şiirler -dördü hariç- hece ölçüsü ile söylenmiştir. Hece sayıları 7-17 arasında değişmektedir. En fazla 11 ikinci derecede de 8 heceli şiirler ağırlıktadır. Aruz ölçülü şiir Agâhî (Yaşar)'ye aittir ve (Me fâ î lün Me fâ î lün Me fâ î lün Me fâ î lün) kalıbıdır.

5. Şiirlerin dörtlük sayısı 3-9 arasında değişmektedir. Bunlardan Fikret Ünal, Mehmet Batur ve Mehmet Doğan'a ait üç şiir 3 dörtlük, Furkanî'ye ait bir şiir de 9 dörtlüktür.

.....

Şiir metinlerini kaydetmeden önce *Ayşe Benek Kaya*'nın Malatya Hâkimiyet Gazetesi'nde (14 Mayıs 2012) yayımlanan “Aşk” adlı deneme yazısını kaydetmenin yerinde olacağını düşünüyorum:

Aşk

Günlerden beri kafamda dolaşan tek bir kelime var, AŞK...

Oraya buraya kayan düşüncelerimin arasında dolaşan tek bir kelime var, AŞK...

Baktığım her yerde, gördüğüm her şey de duyduğum her seste tek bir şey var. AŞK...

“Nedir AŞK? Nasıl bir şeydir?” diye düşünüp duruyorum. Aklim, duygularım ve bedenim arasında gidip geliyorum. Birinin dediğini biri tasdik etmiyor. Birine hoş gelen, diğerine gelmiyor. Birinin kabulü diğerinin reddi oluyor. Demek ki AŞK’ın tek ve taraflı bir tarifi yok!

Uzanabildiğin sonsuzluk, elinde tuttuğun hayat, aldığın her nefes, nazar kıldığın her şey AŞK...

Aşağılanmayı yumruk yutar gibi yutmaktır AŞK...

Kâinatı baş aşağı görmektir AŞK...

Kan, tere boyanmaktır AŞK...

İçine akıttığın gözyaşlarıyla nefisini, dışına akıttığın gözyaşlarıyla da bedeni öldürmektir AŞK...

Sende var olanı açığa çıkarmak, olmaması gerekeni de sonsuza kadar yok etmektir AŞK...

Yedi kat yerin altına girmek, yedi kat göğün üstüne çıkmaktır AŞK...

Sunulan zehri “Yar Aşkına!...” narasıyla yüzünü gözünü buruşturmadan bir nefeste tepeye dikmektir AŞK...

Mevlâna’yı coşturan, Mısır’ı fütursuzlaştıran, Hayyam’ı sarhoş eden, Nesimî’nin derisini yüzdürendir AŞK...

Ahmet Yesevî’yi altmış üç yaşından sonra “Yer Altı Mescidi’ne” hapseden, Hallac-ı Mansur’u dara çektirendir AŞK...

Yunus’u bülbül gibi şakıtıp, su gibi akıtan, Âşık Veysel’i ten gözünden mahrum edip can gözünü açtırandır AŞK...

Coşkudur AŞK... Kâinata kafa tutmaktır. Çoğu zamanda

sadece derin bir sükûndur AŞK...

Söyleyecek çok sözü olanların ağzını açmaması; hal diliyle anlatmasıdır AŞK...

Sendir, bendir, odur. Güneştir, aydır, yıldızdır. Akıldır, duygudur, kalptir, güzeldir, çirkindir, ölümdür, hayattır AŞK...

Hiçbir şey yoktur; var olan asıl olan, kalacak olan sadece AŞK'tır.

AŞK'sız gönüllerimize binlerce perdenin arasından AŞK'ın ışığının sızması dileğiyle...

AŞK'ı bilenlere, tadanlara ve hakiki anlamda ona ulaşabilenlere AŞK OLSUN!..

5 Ekim 2009"

METİNLER

Adil Ali Vaktidolu 1

(Erzincan-Kemaliye Bizmişen köyü, 1936-)

Erenler yakarlar aşkın odunu
Ham meyveyi has edene aşk olsun
Arş âlâya çıkar aşkın tütünü
Sakinleşip köz edene aşk olsun

Piponun içinde mevcut barudi
Hemen üzerinde közü var idi
Pamukla köz barut nasıl barındı
Yakmayıp da dur edene aşk olsun

Hakikat babında Hak beli diyen
Leblerinden Allah için bal veren
Aşk odunu yakıp nefsi külleyen
Sır edip de kün edene aşk olsun

Aşk ehlinin zayı olmaz sevgisi
Akıla mantığa dur der vergisi
Dosta kavuşmağa arttı ilgisi
Kısa yoldan kat edene aşk olsun

ADİL ALİ VAKTİDOLU kavuştu
Seven sevdiğiyle vardı buluştu
Gönüller bir oldu, bire karıştı
İkisini bir edene aşk olsun
(Vaktidolu 2013: 158)

Adil Ali Vaktidolu 2

Nun'u Vav'ı Ayn'ı Kef ile Kaf'ı
Batınından çözen cana aşk olsun
Elif ile Lam'ı Mim'i Mirac'ı
Batınından çözen cana aşk olsun

Kaf ile neleri kastetti bilmem
Lam'ı Mim'i bilmez isem hiç gülmem
"Lâ" diyenin yanına da hiç gelmem
Batınından çözen cana aşk olsun

Lamelif'in Kef'in Nun'un Ye'yi var
Hep Elif'le başlar bunun neyi var
Be'yin birdir Te'yin iki şeyi var
Batınından çözen cana aşk olsun

Dal'ın Zel'in Şın'ı da var Sin'dedir
Her harfin bir manası var kimdedir
Gel unutma harfin hepsi sendedir
Batınından çözen cana aşk olsun

ADİL ALİ Ayın ile başlıyor
Hem ağlıyor gözlerini yaşıyor
Çözemiyor bir Elif'i kışlıyor
Batınından çözen cana aşk olsun
(Vaktidolu 2013: 159)

Agâhî (Yaşar)

(Belgrat XIX Yüzyıl)

Tevellâsın teberrâsın bilen abdala aşk olsun
 Temennâsın tecellâsın bulan abdala aşk olsun
 Hava-yi Seyrifillâh eyleyen dervîşe şeydullah
 Fenâfiilâh sevdâsın eden abdala aşk olsun

Tecerrüt cür'âsın nuş eyleyen abdala eyvallah
 Harabat ehli sevdâsın çeken abdala aşk olsun

Abâsından kabâsından geçip bu dehr-i fâninin
 Fena vü fakr dibâsın giyen abdala aşk olsun

Dilâ bu çille-yi merdan çıkarmış cana teslimiz
 Bu Esmâ'nın Müsemma'sın duyan abdala aşk olsun

Niyaz ile vücudun eyleyüp mir'ât-ı Yezdâna
 Gönül âyinesi pasın silen abdala aşk olsun

Muhibb-i Hanedâna sadhezaran âferin olsun
 Olar kim sol ehibbâsın seven abdala aşk olsun

Yeyüp esrar doyup tok olup görünen hayranı
 Varup tenhada helvasın yiyecek abdala aşk olsun

Güzel pirim kıyameteyvallah haktır gelür birgün
Fena mülkünde mevlâsın gören abdala eyvallah

Erenler talibi esrara bizden çok niyaz eylen
Şarabı aşkın âlâsın bulan abdala aşk olsun

Olup Mecnun-veş serapa bu hakka deşt-i sahrada
Bu vadilerle libasın giyen abdala aşk olsun

Geçüp peymançeye sahip niyaz olanlara Muhsin
Cihanda cenk ü kavgasın kuran abdala aşk olsun

Kesüp batın kılıcıyla siva esnamını bir bir
Dilâ benlik libasını soyan abdala aşk olsun

Selâmet şehrinin ashabı müşerref gir ya hu
Mielâmet kelh sahasın çeken abdala aşk olsun

Bu nazm-ı hikmet ayatın bu batın nutkunu al-hak
Bugün meydana imlasın yazan abdala aşk olsun

Yine ey *AGÂHÎ* yine bir tarzı dervişane nazmettin
Hezaran hüsnü hemtasın bilen abdala aşk olsun
(Koca 1990: 373-374)

Ahmet Çıtak

(Kahramanmaraş-Elbistan 1896-1963)

Bir dilber gördüm hâlini
Soran yiğide aşk olsun
Değer dünyanın malını
Saran yiğide aşk olsun

Başım duman bağrım baca
Yaşı on dört gönlü yüce
Soyunup koynuna gece
Giren yiğide aşk olsun

Komaz ki hiç soram hâlin
Bütün değer dünya malin
El değmedik gonca gülün
Deren yiğide aşk olsun

Beyaz göğsü Cennet bağı
Henüz gelmiş sevgi çağı
Kiraz dudak al yanağı
Gören yiğide aşk olsun

Kurbanım saçın teline
Bülbülüm kondum gülüne
Tatlı canını yoluna
Veren yığıde aşk olsun

AHMET ÇITAK kıy canına
Bu düşer senin şanına
El bağlayıp divanına
Duran yığıde aşk olsun
(Sevengil 1991: 187 / Kalkan 1991: 187)

Âşık
(XVII Yüzyıl)

Sabah sabah esen seher yelleri
Benim sevdiğime benden aşk eyle
Irmak olup akar çeşmim selleri
Benim sevdiğime benden aşk eyle

Hayalleri gözlerimden ayrılmaz
Akar bu çeşmimin yaşı durulmaz
Bir derde uğradım derman bulunmaz
Benim sevdiğime benden aşk eyle

Yavru şahan idim uçtum yuvadan
Ahım inmez oldu daim havadan
Unutmasın beni dahi duadan
Benim sevdiğime benden aşk eyle

ÂŞIK eder dünya gelmez aynıma
Abdal olup post çekeyim eğnime
Tanrı emaneti olsun boynuna
Benim sevdiğime benden aşk eyle
(Ergun Tarihsiz: 26)

Âşık
(XVII Yüzyıl)

Şu karşıdan bin nâz ile
Gelen dilbere aşk olsun
Lütfedip hatırım ala
Alan dilbere aşk olsun

Görücek kaşı hilâli
Kimsenin kalmaz mecali
Şakıyup bülbül misali
Gülen dilbere aşk olsun

Emanet Bârî Huda'ya
Kulak ver dinle sadaya
Tenhaca bizim odaya
Gelen dilbere aşk olsun

Tel tel etmiş zülûf bendin
Teslim etse n'olur kendin
Bu ÂŞIK'ın derdimendin
Bilen dilbere aşk olsun
(Ergun Tarihsiz: 44)

Âşıkî

(Ali Çakmak)(Sivas-Şarkışla-Saraç Köyü 1931-1998)

Pir elinden dolu bade
İçen canlara aşk olsun
Hak yolunda canlarından
Geçen canlara aşk olsun

Kayıplarda görenimi
Teraziden gıramını
Helalinden haramını
Seçen canlara aşk olsun

Sözden mana alanlara
Kendi kusurun bilenlere
Ölmeden evvel ölenlere
Geçen canlara aşk olsun

İşte insanlığa çağrı
Erenlerin yanmış bağı
Mümin olup Hakk'a doğru
Uçan canlara aşk olsun

ALİ'm Sadık Caferlerin
Kazanmıştır zaferlerin
Hak yolunda cevherlerin
Saçan canlara aşk olsun
(Çevik 2005: 166)

Aydın Ali

(Ali Söyleyen) (Tokat-Zile-Evrenköy (Kızılcın) Beldesi 1928)

Hakikatte birliktir
Görelere aşk olsun
Bilmeyenler cahildir
Bilenlere aşk olsun

Bilen bildi özünde
Derman buldu sözünde
Taş ağırdır yerinde
Kaldırana aşk olsun

Tarihlerin hecesi
Tabiatın yücesi
Öğretmen verir dersi
Anlayana aşk olsun

Yedi yaşına geldim
Okuluna eğildim
Yedi hat onu bildim
Bildirene aşk olsun

Hem maddi manevidir
Okulum dost evidir
Hem erkek hem kızdır
Gidenlere aşk olsun

AYDIN ALİ'm der fendi
Akıp da yıkma bendi
Kişi fark eder kendi
Bilenlere aşk olsun
(Yardımcı 2006: 127)

Bektaş Güzeloğlu

(Kırıkkale-Delice-Cingeyli Köyü 1919-1994)

Şu yalan dünyadan göçer giderim
Burda kalıp duranlara aşk olsun
Ecel gelip peşimizden yeterse
Gözyaşımı silenlere aşk olsun

Tabutum yapıldı suyum döküldü
Tükendi nefesim kalbim büküldü
Silindi künyemiz ismim yok oldu
Cesedimi yuyanlara aşk olsun

İsmim Kadir oldu soyadım Yücel
Akıbet peşimden yetişti ecel
Sabi süb(ü)yanlar el-aman tez gel
Aşk u sevda bilenlere aşk olsun

Bir ismim Zöhre'dir bir ismim Ali
Eveli ahiri sensin ey Veli
Uzatır Yemen'e ulaşır eli
Hakk'ı kati bilenlere aşk olsun

Anam Birgöl oldu babamız Yılmaz
Cesedim giderse uruhum ölmez
Bu gizli sırdır ki bilmeyen bilmez
Ayık gezip bilenlere aşk olsun

Hiçbir zaman umut kesilmez Hak'tan
Her ne ister isen verilir yoktan
Her dualar kabul olur sabahtan
Aşk fırınında pişenler aşk olsun

ÂŞIK BEKTAŞ Hakk'ı söyler sözümüz
Hakikate ağlamıştır özünü
Pir aşkına kabul et niyazımı
Sağlık ile gezenlere aşk olsun
(Polat 1996: 31)

Burhanî
(XIX-XX. Yüzyıl)

Hakikat şehrinde Firdevs bağında
Gül deren cana aşk olsun erenler
Nazenin canlara irfan bağında
Didar gören cana aşk olsun erenler

Ef'al sıfat zatın aslını bilip
Kesret aleminde birliğe gelip
Gönül aynasını tertemiz silip
Didar gören cana aşk olsun erenler

Aşına işine hem de eşine
Sadık olup bağlan gezme boşuna
Ayet yazılmışken kirpik kaşına
Didar gören cana aşk olsun erenler

Aklı müşahhasın feyzi erince
Beni, bende buldum ikrar verince
Misk-ü amber saçan güller derince
Didar gören cana aşk olsun erenler

Aslıma erince BURHANÎ oldum
Ol Koca Baba'dan himmetler aldım
Yardım etti saki Kevser'le yandım
Didar gören cana aşk olsun erenler
(Koca 1999: 247)

Cemalî 1

(Cemal Uçar, Çorum, Palabıyık köyü, 1935)

Biz boşa gelmedik kevn-i âleme
Ol Tevhide girenlere aşk olsun
Hiç hacet var mıdır söze kelâma
Ol Hûda'yı bilenlere aşk olsun

Maksat hakikatin sırrına ermek
Ayne'l-yakîn olup menzile varmak
Hakke'l-yakîn olup didarı görmek
Ol didarı görenlere aşk olsun

Muhammed Mustafa Habib'sin mutlak
Senden gelen kelâm olur mu muğlak
Dedi men reani fakat reel Hak
Ol bu sırrı soranlara aşk olsun

Şefaat kenzinin miftahı sensin
Muhabbet bahrinin ummanı sensin
Her iki cihanın sultanı sensin
Ol sultana varanlara aşk olsun

Okunur şanına Levlâke levlâk
Sana âşık olmuş halâktü'l-eflâk
Ahd ü misak eden kavuşur mutlak
Ol ahdinde duranlara aşk olsun

CEMALÎ bu ilmin miftahı nedir
Nur-ı Muhammed'in envarı nedir
Küntü kenz sırrının esrarı nedir
Ol bu sırra erenlere aşk olsun
(Uçar 2016: 295)

Cemalî 2

Seni bırakmazsa gamlar çileler
Hak emrine uyanlara aşk olsun
Üzerine yağsa dertler belâlar
Bunlar Hak'tan diyenlere aşk olsun

Bir kişinin dertsiz geçmezse günü
Hak'tan biliyorsa tasayı gamı
Dertle meşakkatle geçen her demi
Hakk'ın lütfu sayanlara aşk olsun

Maksat bu âlemde Hakk'ı bulmaktır
Dünyada ölmeden evvel ölmektir
Matlup olan nefsi Rabb'ı bilmektir
Ol nefsini bilenlere aşk olsun

CEMALÎ kimseden bekleme medet
Cahille gafille olur mu sohbet
Gerçek dost olana eyle muhabbet
Muhabbete gelenlere aşk olsun
(Uçar 2016: 405)

Cemalî 3

Kâmillerdir hakikati bilenler
 Hakikati bilen cana aşk olsun
 Nefsi bilip “mutu kable” ölenler
 “Mutu kable” ölen cana aşk
 k olsun

Arif olan ârif nefsini bilir
 Hakikat bahrinde ol Hakk'ı bulur
 Varlığından geçer Hak ile olur
 Ol Hak ile olan cana aşk olsun

Hakk'ın buyruğudur ol kelâmullah
 Bunu idrak ettik elhamdülillah
 Levlâke levlâke buyurdu Allah
 Bundan hisse alan cana aşk olsun

Cemalî de der ki Tur'u bildin mi
 Vücut ülkesinde Tur'u buldun mu
 Mü'minin gönlüne nazar kıydın mı
 Gönle nazar kılan cana aşk olsun
 (Uçar 2016: 501)

Cemalî 4

Ben bir hakikatin yolunu sürdürdüm
Hak yolunu süren cana aşk olsun
Mahbubun uğruna canımı verdim
Ol canını veren cana aşk olsun

Baktığım her şeyde seni görürüm
Hep senin yolunda bensiz yürürüm
Sadakatla bab-ı Hak'ta dururum
Bab-ı Hak'ta duran cana aşk olsun

Ben seni bilince yok oldu cihan
Kalmadı gözümde aşikâr nihan
Hak tecellisini eyliyor her an
Tecelliye eren cana aşk olsun

Arif olan Hak sırrına ermeli
Hakk'ın didarını ayan görmeli
İrfan ehl-i Hak bezmine girmeli
Hak bezmine giren cana aşk olsun

CEMALÎ der aşkın bahrine daldım
Hakikat bahrinden nasibim aldım
Hakk'ın didarına hep nazar kıldım
Ol didarı gören cana aşk olsun
(Uçar 2016: 516)

Cemalî 5

Bu âlemde kevn-i mekân içinde
Hak emrinde olanlara aşk olsun
Her birinin hali başka biçimde
Hak rızası alanlara aşk olsun

Zatından zatına tecelli oldu
Her bir şey zatında ilimde kaldı
Zuhurla esması tam kemâl buldu
Bu ilimi bilenlere aşk olsun

Gaflet eyleyip de düşme cüdaya
Sonra amellerin gider hebaya
Secde eyleyerek yaklaş Hûda'ya
Bu secdeyi kılanlara aşk olsun

CEMALÎ ebkem ol sakın konuşma
Nadana uyup da yolundan şaşma
Cahilin nadanın niyeti başka
Ehl-i Hakk'a uyanlara aşk olsun
(Uçar 2016: 551)

Cesarî
(?-1829)

(. _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _ / . _ _ _)

Cemalin Kabe-i Beyt-ül Haram bünyada aşk olsun
Kaşın mihrabına secdeden zühhada aşk olsun

Seni ol ahsen-i takvim kılmış Hazreti Mevla
Musavvir-i alem ism-i azam dada aşk olsun

Ferah veren benim bu gönlüme bir ruh-i efzadır
Senin şol kalb-i cismanın düzen üstada aşk olsun

Huda'nın hüsnünü seyreyledim Şirin'le Leyla'dan
Hakikat beng olan Mecnun ile Ferhat'a aşk olsun

Muhabbet meclisinde bir iki peymanе nuş ettim
CESARÎ afiyet başta içersen bade aşk olsun

(Ali Cem Akbulut Arşivi)

Çerkezoğlu

(XIX Yüzyıl)

Çoktan âşık oldum didarınıza
Güzel şâhım gazilerin aşk olsun
Dervişane geldim nazarınıza
Güzel şâhım gazilerin aşk olsun

Acep didarını görem mi dersin
Pirimin kûyine erem mi dersin
Bağçesinin gülün derem mi dersin
Güzel şâhım gazilerin aşk olsun

Bağçe şâhın gül Muhammed Ali'nin
Şâhı seven kölesidir yolunun
Bülbülüym goncasının gülünün
Güzel şâhım gazilerin aşk olsun

ÇERKEZOĞLU daim kuldur gedadır
Kudretten söylenen yüce sadadır
Kendisi söylemez sözcü Hüda'dır
Güzel şâhım gazilerin aşk olsun
(Ergun 1945: 1108. / Koca 1990: 853-854)

Dertli Divanî

(Şanlıurfa-Kıyas Köyü, 1962-)

Her nesnede Hak eseri
Gören canlara aşk olsun
Dost yoluna canı seri
Veren canlara aşk olsun

Gel mecaza dikme gözün
Daim doğru söyle sözün
Gerçek erenlerin izin
Süren canlara aşk olsun

DERTLİ DİVANÎ'nin dili
Andırır şeyda bülbülü
Dost bağında açan gülü
Deren canlara aşk olsun

Fahir

(Yusuf Nizameddin Fahir Ataer, İstanbul-Üsküdar, 1884-1966)

Şahım Âl-i âbâ'ya
Erenlere aşk olsun
Meydân-ı Mürtezâ'ya
Girenlere aşk olsun

Meydan bir özge yerdir
Bilmek anı hünerdir
Erkân-ı erenlerdir
Gelenlere aşk olsun

Koç kuzulu bir koyun
Olub derinden soyun
Orda mürşide boyun
Verenlere aşk olsun

Mürşid Hayder Ali'dir
Hak anda müncelîdir
Eli Hak'kın elidir
Bilenlere aşk olsun

Bu yo! inceden ince
Kılıçtan da keskince
Mürşit nasihatince
Gidenlere aşk olsun

Tevellâyı gönülden
Getirdim FÂHİR elden
Mürşidi can ü dilden
Sevenlere aşk olsun

(Ergun 1956: 312-313 / Koca. 1990: 759)

Fakirbende

(Bektaş Bolat, Amasya-Gümüşhacıköy, Akpınar köyü 1934)

Bu aşkın çarkına çağlar bir pınar
Nuş edip kanmayan damuda yanar
Nur nura aşiktir görünür didar
Didar gören devrişana aşk olsun

Gerçek fani olmaz gidendir gelen
Bu yolun yolcusu ölmeden ölen
Dostluk gömleğini giyinebilen
Sonsuza dek taşıyana aşk olsun

Dostsuz geçen günler gam üstüne gam
Sadık dost olana merhaba selam
Edebi erkanda dört başı tamam
Hak sevgisin yaşayana aşk olsun

Yaşar bir hayatta hakka inandık
İş ile aş ile eşe bağlandık
Eline beline diline sadık
Kem huylardan üşüyene aşk olsun

Fakirbende cümle ilim bir nokta
Noktayı bul Özündeki kaynakta
Dercet menarifi kalma tutsakta
Nuru görüp ışığına aşk olsun
(Polat Tarihsiz: 535)

Ferdî

(Rasim)(Tekirdağ Vefatı: 1909?)

Erenlerin kıldan ince yolları
 İnce yoldan geçen cana aşk olsun
 Her seher açılır gönçe gülleri
 O güllerden deren cana aşk olsun

Ayn-i cemin gören canlar bayılır
 Mest ü methûş olup derhal ayılır
 Nutkî Baba demi nurdan sayılır
 O demlerden içen cana aşk olsun

Vaiz çıkar yüksek kürsü üstüne
 Cennetleri verir kendi dostuna
 Kılıç sallar müminlerin kastına
 O meclisten kaçan cana aşk olsun

Muhibbâna seng-i tânı vururlar
 İp çekip pâyine hayli sürerler
 Gözlüyü gözsüzler nice görürler
 Bu rumuzu seçen cana aşk olsun

Nutkî Baba aslı Gürûh-u Nacî
 Nur-u cemâlinden gönlüm sirâcı
 FERDÎ durmaz ister va'd olan tâcı
 Tâcı dikip biçen câna aşk olsun
 (Koca 1990: 640).

Fikret Ünal-1

(Kars-Sarıkamış-Boyalı Köyü, 1944)

Ey erenler yolumuza
Aşk olsun giren canlara
Gönüldeki sırrımıza
Aşk olsun eren canlara

Sırrımızı cahil bilmez
Bilen dostu haber vermez
Can gözü kapalı görmez
Aşk olsun gören canlara

Coştu gönül durmaz oldu
Can cananı görmez oldu
Hal hatırın sormaz oldu
Aşk olsun soran canlara

FİKRET'im kerem bilmeye
Gezer özünü bulmaya
Hakk'ınan yoldaş olmaya
Aşk olsun varan canlara
(Ünal 2009: 377).

Fikret Ünal 2

Arıya gülden bal gider
Bir sevgiden bin hal gider
Senden sana bir yol gider
Sırdaş olana aşk olsun

Dostun sevgisiyle dolan
Özünde özünü bulan
Nefse yenilmeyip ölen
Haldaş olana aşk olsun

Sabra uyup darılmayan
Cahil in(l)en görülmeyen
Dost yolunda yorulmayan
Gardaş olana aşk olsun

FİKRET gözle görüp duran
Varıp dost gönlüne giren
Katarında ikrar veren
Yoldaş olana aşk olsun
(Ünal 2009: 306).

Fikret Ünal 3

Ben bu sırra eremedim erenlere aşk olsun,
Ben bir gonca deremedim derenlere aşk olsun
Âşık olan canan için geçer imiş canından
Ben canımı veremedim verenlere aşk olsun

Özüm yandı hasretiyle gelmedi canan beri
Beni mecnuna çevirdi ismim oldu serseri
Erenler ceminde gördüm saki olmuş bir peri
Ben o ceme giremedim girenlere aşk olsun

FİKRET'i bir derde saldım gel cananım diyerek
Bu derde dayanmak için Eyüb'ün sabrı gerek
Can için cevlan eder tahammülsüz bir firak
Dalmak için varlığını görenlere aşk olsun
(Ünal 2009: 106).

F**Fikret Ünal 4**

Ey erenler cem yürüdü
Durabilirsen aşk olsun
Mürşit sana yol gösterdi
Girebilirsen aşk olsun

İkilikten al özünü
Pişirip söyle sözünü
Dost cemaline yüzünü
Sürebilirsen aşk olsun

Türaplık eyle halına
Bakma dünyanın malına
Canı başı hak yoluna
Verebilirsen aşk olsun

Gözden kalbe ver ışığı
Gönül köşkünde maşuğu
FİKRET gibi dost âşığı
Görebilirsen aşk olsun
(Ünal 2009: 343).

Furkanî (Turan Yıldırım)(Sivas-Yıldızeli-Tat Köyü 1965-)

Sekiz cennetin var sekiz kapısı
 Çalar mıyım çalanlara aşk olsun
 Emanet Rıdvan'a cümle yapısı
 Bulur muyum bulanlara aşk olsun

Beyaz incidenmiş o dârü'l-celâl
 Müşrikler elinden çok çekmiş Bilâl
 Yere batar bir gün mal ile menâl
 Deler miyim delenlere aşk olsun

Kırmızı yakutmuş o dârü's-Selâm
 Sözlerin içinde en güzel kelâm
 Melekler mümine verirler selâm
 Alır mıyım alanlara aşk olsun

Yeşil zebercetmiş Cennetü'l-Meva
 Dertli kullarına Hak verir devâ
 Avlanma ne olur giderken ava
 Yeler miyim yelenlere aşk olsun

Huld cenneti mercan irengi sarı
 Şehitler görmezmiş ebedî nârı
 Geçiyor ömrümüz bak oldu yarı
 Solar mıyım solanlara aşk olsun

Beyaz gümüştenmiş Cennetü'l-Naîm
Biz Rahman'a uyduk yolumuz kâim
Cümlemiz orada kalalım dâim
Kalır mıyım kalanlara aşk olsun

Sarı miskten imiş Cennetü'l-Karar
Salih ve saliha müminler arar
Bir ana misali şefkatle sarar
Bilir miyim bilenlere aşk olsun

Firdevs cennetinde gezmek isterim
Kırmızı altınmış dizmek isterim
Kevser ırmağında yüzmek isterim
Dalar mıyım dalanlara aşk olsun

Aden Cenneti de en güzel lü'lü
Resulü Ekrem'dir oranın gülü
Garip FURKANÎ'yem ben de bülbülü
Olur muyum olanlara aşk olsun
(Boyras 2010: 71-72).

Hasan Cemali (Tekirdağ, 1836-1928)

Esrar-ı Muhammet Ali'yi dilde
Bilip de saklayan cana aşk olsun
Halka-ı tevhide girmiş bu yola
Olup da saklayan cana aşk olsun

Hatice Fatıma Hayrü'n-Nisa'yı
Hem İmam Hasan Hulk-i Rıza'yı
Sah-ı Şehidan'ı mihr-i vefayı
Bulup da saklayan cana aşk olsun

Şehzade İmam-ı Zeyne'l Abidin
Muhammet Bakır'dır ol nur-ı mübin
İmam-ı Cafer-i Sadık mezhebin
Bulup da saklayan cana aşk olsun

Hazret-i İmam-ı Kâzım'ın rahı
Ali Musa'r-Rıza Horasan şahı
Taki ile Naki gönüller sultanı
Görüp de saklayan cana aşk olsun

Hasan el Askeri kan-ı sehavet
Muhammet-i Mehdi nur-ı hidayet
CEMAL pirim Bektaş Veli'den himmet
Alıp da saklayan cana aşk olsun

Hayatî (Şefaatli-Güzelli Köyü, XIX. yüzyıl)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)

Rey-i ikbal ile teşrif eyle mihman aşk ola
Eğleşip et kıl safa-yı ehl-i iman aşk ola

Gel efendim bir iki gün hanemizde sakin ol
Buyurun ya hu azizim fakrı bir an aşk ola

Bu Halilullah evidir Allah eksik etmesin
Bu fakrı vaziyet ile yârâ aşk ola

Hak ne halk ettiyse az çok kısmetine kıl kana
Etme tecil tevekkül kıl şükrü Yezdan aşk ola

Hacı Bektaş Dergâhına yüz sürersen mesuda
Kıl medet kemter HAYATÎ bendene can aşk ola

Haydar Kaya(Aladeli)

(Kahramanmaraş-Afşin-Berçenek (Tarlacık) Köyü 1930)

Ahlak ve fazilet değerleriyle
Bakılacak yüz bulana aşk olsun
Haram tarlasında alın teriyle
Çorbasına tuz bulana aşk olsun

Top atmış töresi batmış inancı
Kız anaya eş kocaya yabancı
Suçlu şikâyetçi şahit yalancı
İnanacak söz bulana aşk olsun

Tutku ne (beyin)e ne haysiyete
Rağbet riya ile şimdi servete
Eyvah! Yenik düştü sevgi nefrete
Çekilecek naz bulana aşk olsun

İktidarsızlık var her hükümette
Tutarsızlık bu şartlar hâkim muhalefette
Bu şartlar altında şu memlekette
Gidecek iz bulana aşk olsun
(Afşin Kaymakamlığı 2000: 115).

Hüsnî
(XIX. Yüzyıl)

Horasan'dan geldi duyuldu sesi
Sesi işiten cana aşk olsun
Yedi babdan içeri şah kapısı
Kapısın bekleyen cana aşk olsun

Başına giyinmiş elifi tacı
Eşiğin bekleyen oluyor hacı
Mağripten maşrığa oynar kılıcı
Kılıcın sallayan cana aşk olsun

Mağripten maşrığa ismin andırdı
Nasip verdi şu âlemi kandırdı
Cümle âleme kerametini bildirdi
Yücede oturan cana aşk olsun

Sultan da yürütürdü dağları
Azaldı çürüğü kaldı sağları
Dostun bahçesinde cennet gülleri
O gülleri deren cana aşk olsun

Şükür olsun Yaradan'ın demine
Seyyah talip geldi bahar evine
On iki imam Hazret'Ali yoluna
Hû diyen demlerde cana aşk olsun

Türbe bahçesinde zeyn olmuş güller
Çevre etrafında şakır bülbüller
Muhabbeti muhabbete katacak yerler
Muhabbete katılan cana aşk olsun

Türbe bahçesinin dört yanı bağlar
Sular revan olmuş rakibe çağlar
Üstümüze gelen ol yedi dağlar
Dağları yürüten cana aşk olsun

Sıra taşlarımız bir hoş dizildi
Görmez münkirlerin ödü üzüldü
Pirim değirmeni sulak döndürdü
Eşiğin bekleyen câna aşk olsun

Abdal Musa derler pirimin ismi
Ateşe girdi de yanmadı cismi
Vafir niyaz eder derdimend HÜSNÎ
Bu cemde oturan cana aşk olsun

(Sivas Ziya Bey Kütüphanesi, Cönk no 6734-7a / Doğan
Kaya Arşivi, Cönk No 34-49)

Hüsniye Bacı-1
(XIX Yüzyıl)

Şükür olsun Yaradan'ın demine
Seyah talib düştü bahar evine
On iki İmam Ali Şah yoluna
Hû diyen canlara pirim aşk olsun

Türbe bahçesinde zeyn olmuş güller
Sabah seherinde öter bülbüller
Gönülü gönüle katıcak canlar
Muhabbette kanan cana aşk olsun

Türbe bahçesinin etrafı bağlar
Revan olmuş suları akar çağla
Üstümüze gelen ol yedi dağlar
Dağları yürüten cana aşk olsun

Sıra dağlar bir hoş cana dizildi
Görmez münkirlerin özü üzöldü
Pirim değirmeni sola döndürdü
Döndüren canlara pirim aşk olsun

Abdal Musa derler pirimin ismi
Ateşe girince yanmadı cismi
Vafir niyaz eder derdiment HÜSNÎ
Ayn-i cem erenlerine aşk olsun

(Ergun 1956: 364-365. / Koca 1990: 212. / Yenisey 1946: 10).

Hüsniye Bacı 2

Horasan şehrinden duyuldu sesi
Âşık muhıblere düştü hevesi
Yedi bâb içeri pirin türbesi
Eşiğin bekleyen cana aşk olsun

Mağripten maşrika oynar kılıcı
Eşiğin bakliyen olmuştur hacı
Pirimin başında elif-i tacı
Eşiğin bekleyen cana aşk olsun

O! Sultan yürüttü yedi dağları
Bozuldu çürükler kaldı sağları
Türbe bahçesinde Cennet bağları
Eşiğin bakliyen cana aşk olsun

Abdal Musa derler pirimin ismi
Ateşe girince yanmadı cismi
Sana niyaz eder derdiment HÜSNÎ
Eşiğin bekleyen cana aşk olsun

(Ergun 1956: 364. / Koca 1990: 211-212 / Yenisey 1946: 9).

İsmail Sebatî

(1880-1942 Niksar-Cer Köyü)

Aşkın badesini içtim ezeli
 Bade içen canlara derim aşk olsun
 Elestüde sevdin nazlı güzeli
 Bade içen canlara derim aşk olsun

Benim sevdiğim bir ulu padişah
 Seni sevmiyek te kimlere düşek
 Hidayet ver bize sizlere düşek
 Bade içen canlara derim aşk olsun

Abu hayat suyunu Hızır'a verdi
 Muhammed'i miracına getirdi
 Kırklar meclisinde bade içirdi
 Bade içen canlara derim aşk olsun

Elestü gününde sevdim güzeli
 Ne hoş yarattın canların canı
 Aşkın badesinden kandırsan beni
 Bade içen canlara derim aşk olsun

İSMAIL SEBATÎ bir kemter kuldur
 Hakk'ın deryasına gemini daldır
 Aşkın badesinden bir dahi doldur
 Bade içen canlara derim aşk olsun

Karagülle

(Ethem Karagöllü, Sivas-Kangal- Çaltepe Köyü, 1950)

Dostun cemalini görmek ne güzel
Gören göze görenlere aşk ola
Mabud u maksuda ermek ne güzel
Erlere erenlere aşk ola

Aşk babından içeriye girene
Edep erkân didar dizar görenler
Cananına canı seri verenler
Ser verene verenlere aşk ola

Karagülle'm aşktır dermanım halim
Aşk dinim imanım aşk sevda yolum
Ol yârî bulanın aşkıdır ölüm
Yâr yarene yarenlere aşk ola

(Ozan Sinemi 2007: 372)

-

Köroğlu 1 (XVI Yüzyıl)

Çenlibel de bir su gibi
Akan dilbere aşk olsun
Yaz baharda çiğdem gibi
Çıkan dilbere aşk olsun

Sürmeler çekmiş kaşına
Benziyor Hüma kuşuna
Yavru turna tel başına
Takan dilbere aşk olsun

Aldanma dünya varına
Düşme zulmetin darına
Yiğitliğin didarına
Bakan dilbere aşk olsun

Hubluğun tariften öte
Hiç hile katılmaz süte
Gönül yana yana tüte
Kokan dilbere aşk olsun

KÖROĞLU bir miskin geda
Dosta canın eder feda
Gönül düştü aşktan od'a
Yakan dilbere aşk olsun

<https://kizilatesedebiyati.blogspot.com/2019/02/koroglu-destan-kars-gole>

Köroğlu 2 (XVI Yüzyıl)

Mürveti çok Hakk'ın nazargâhısın
Bizim iller karlı dağlar aşkolsun
Gerçek erenlerin seyrangâhısın
Bizim iller Çamlıbeller aşk olsun

Çayırlanur çimenlenir göllenir
Kan bulanık taşkın akar sellenir
Çoktur senin eğlenecek illerin
Bizim iller Çamlıbeller aşk olsun

Yollar keser yavuz kurdun var mıdır
Beller keser arslan merdin var mıdır
Çarh elinden hiçbir derdin var mıdır
Bizim iller Çamlıbeller aşk olsun

Bahar olup yeşil yaprak erince
Cûşa gelür gönlüm seni görünce
Evel baştan selâm olsun varınca
Bizim iller Çamlıbeller aşk olsun

Er değildir seni görüp taşmayan
Gönül değil bir nefeste coşmayan
KÖROĞLU der arap atlar eşmeyen
Bizim iller Çamlıbeller aşk olsun
(Köprülü 2004: 92-93).

Kul Turab / Bermekî

(Yahya Aslantaş, Sivas, Hafik-Beykonağı köyü, 1964-)

Sivas ili Ali Baba soyundan
Menzilin mübarek olsun, aşk olsun
Devri daim olur vuslat yolunda
Menzilin mübarek olsun, aşk olsun

Aşk ehli olanın gönül otağı
Nişan-ı var yakın eyler ırağı
İrfan meclisinde sonsuz durağı
Menzili mübarek olsun, aşk olsun

İş Allah, eş Allah her an çalıştı
Gönülde gönülle köprüler açtı
Birlik beraberlik tohumu saçtı
Menzilin mübarek olsun, aşk olsun

Can kafesten uçtu yirmi bir Mart
Nevruz çiçekleri rengine renk kat
Meyli muhabbeti bozulmayan tat
Menzilin mübarek ola, aşk olsun

Erenler hanesi tükenmez baldı
YEŞİL TAÇ mahlası Samsun'da aldı
KUL TURAB'ı sonsuz sevdaya saldı
Menzilin mübarek olsun, aşk olsun¹
(Aslantaş 2018: 119)

Kurdoğlu

(Hüseyin) (Çorum-Karahisar Köyü XX Yüzyıl)

Güllüce Köyünde bir güzel gördüm
Doğurup kazanan yâre aşk olsun
Gözler Yasin okur kaşlar Velfethi
Alicenap o canana aşk olsun

İsmi Rıza Efendi merhamet kani
Hoş nasihat verir İbrahim vari
Kör olsun düşmanı pul olsun karı
Saki sunan o gözlere aşk olsun

El-insafı nutku zatında bulmuş
“Men aref” sırrının sırrını almış
Sehavet hırkasın eynine giymiş
Ali İmran okur dillere aşk olsun

Muhammet Ali’ye vardır niyazı
Haşan Hüseyin’e bağlıdır özü
Zeynel huzurunda ak olsun yüzü
İsmi Şah-ı Tai yare aşk olsun

İmam Bakır katarına bent olmuş
Cafer-i Sadık’tan kemer best olmuş
Evladı resule candan biat olmuş
Kâzım Musa Rıza rehnüma olsun

Takî ile Nakî ümmü'l-Kuran'ım
Askeri Mehdi'dir Âli-İmran'ım
Masum-ı paklardır şefaatkânım
Hünkâr gibi bir sultana aşk olsun

KURDOĞLU methettin deruni dilden
Hilaf değil vallah canı gönülden
Elinde kadehi saki-i nurdan
İçip kanan ehli cana aşk olsun
(Akbulut 2010: 216).

Mehmet Batur

(Şanlıurfa-Viranşehir-Yeşilalıç Köyü, 1953-)

Gökyüzünde horoz öter
Duyabilene aşk olsun
Yıldızlar kaç sayı tutar
Sayabilene aşk olsun

Âşık isen gez dünyayı
Her zaman iyiler iyi
Pişmemiş çiğ yumurtayı
Soyabilene aşk olsun

MEHMET BATUR çek kahır
Zaten ölümdür ahiri
Bala katıp da zehiri
Yiyebilene aşk olsun
(Batur 2014: 31)

Mehmet Doğan

(Malatya-Hekimhan-Ağılbaşı Köyü, 1900- ?)

Açıldı Hak meydanı
Giren cana aşk olsun
Daim dinde söyleyeni
Bilen cana aşk olsun

Yerin göğün direğini
Arş u kürsün binasını
Muhammed'in bu yolunu
Süren cana aşk olsun

MEHMET DOĞAN'ın dilinden
Daima söyler halinden
Hazırdaki şu doludan
İçen cana aşk olsun
(Kazancı-Yardımcı 1993: 217)

Nizarî

(Ağcaşar Afşin, 1914-1988)

Gördüm dostun cemalini
Canım aşk olsun aşk olsun
Güzel gördüm hoş halini
Canım aşk olsun aşk olsun

Dosta hak dedim inandım
Aşkın ateşine yandım
İçtim dolusuna kandım
Canım aşk olsun aşk olsun

Ölmeden ezeli ölen
İnsanlık kadrini bilen
Dost yoluna ömrüm talan
Canım aşk olsun aşk olsun

NİZARÎ'yem yardan yana
Dost merhamet etsin bana
Canım kurbandır canana
Canım aşk olsun aşk olsun

(Doğan Kaya Arşivi.)

Osman Erten

(Feryadî) (Erzurum-Hasankale-Soğuksu Köyü 1959-)

Yapabilmediğim insan gönlüne
Deyemedim deyenlere aşk olsun
Kendini beğenmiş arsız kişiye
Uyamadım uyanlara aşk olsun

Keder düğüm düğüm dert imlek imlek
Dostlarım içimden gelmiyor gülmek
Yoksulluk dediğin ateşten gömlek
Giyemedim giyenlere aşk olsun

Kolay mı gurbetin kahrını çekmek
Muhannet kişiye boynunu bükmek
Namert sofrasında bir dilim ekmek
Yiyemedim yiyenlere aşk olsun

İnsanlık iyi şey eyle himaye
Yarın gider emeklerin havaya
Osman FERYÂDÎ'yim bir karıncaya
Kıyamadım kıyanlara aşk olsun
(Turan-Ünalın 2011: 369).

Özdenî

(Şevki Dinçal)(Sivas-Şarkışla-Ortaköy 1952)

İkrarla imanla aşk kapısından
Yol bilerek girenlere aşk olsun
Her insan gönlünü gülistan bilip
Güllerinden derenlere aşk olsun

Gök babaysa eğer yer de anadır
Tüm hareket varoluştan yanadır
Benim sözüm elbet önce banadır
Aşk sırrına erenlere aşk olsun

Varlık âlemine doğumla gelip
Sonsuzluk içinde yerini bilip
Kalbinde yeşeren kuşkuyu silip
Çoğu Bir'de görenlere aşk olsun

Kim ne derse desin işte gerçek bu
Can canadır ateş hava toprak su
Hû diyelim dostlar bu sevdaya hû
Özde hüküm sürenlere aşk olsun

ÖZDENÎ gönülde bu hasret niçin
Anlamı ne söyle dildeki hiçin
Yola girip Hak yolunda aşk için
Öz canını verenlere aşk olsun
(Dinçel 2010: 36).

Rumuzî
(XIX. Yüzyıl)

Her seher vaktinde şâd olur bülbül
Şâhımın yanında açılır bir gül
Çiçekler kıyamda vird olur sümbül
Dost kokusun duyan cana aşk olsun

İkrarında duran mert oğlu merde
Gönül tabip eder görünce derde
Zerrece mahabbet olunca serde
Hak kokusun duyan cana aşk olsun

Tecelliden teselliler hazırdır
Kâmil olan her gönüle nâzırdır
Hakikate eren şimdi nadirdir
Şah kokusu duyan cana aşk olsun

Aşkın yarasına merhem sarınca
Gönül rahat eder Lokman bulunca
Derviş niyaz eder mürşit görünce
Dost kokusun duyan cana aşk olsun

RÜMÛZÎ açıktır şâhın meydanı
Sürülür bezminde dem ü devranı
Gözünden tanılar kâmil insanı
Hak kokusun duyan cana aşk olsun
(Koca 1990: 002).

Sadık (Kara Hüseyin)
(Pınarbaşı Karaözü Köyü, Öl. 1856)

Bakınca Firdevs bağında
Duran dilbere aşk olsun
Hublar saf olmuş sağında
Horan dilbere aşk olsun

Ne hub rast geldi yolum
Dedim Şahım sana malum
Nedir deyi hasta halim
Soran dilbere aşk olsun

Çetin ulu aşkın yayı
Her kişi alamaz payı
Leyl ü nehar her eşyayı
Gören dilbere aşk olsun

Yeşil giymiş ağ ile
Cem eylemiş otağıyle
Er görmüş lutku çağıyla
Kerem dilbere aşk olsun

Uzatma senden aramı
Çoktur bellerde haramı
Em edip nazik yaramı
Saran dilbere aşk olsun

Görünce hublar hasını
Kâinatın aynasını
Doldurup kevser tasını
Veren dilbere aşk olsun

İsmi şereftir zatından
Hikmeti çok kudretinden
SADIK'a zahir batından
Veren dilbere aşk olsun

(Özbey 1957: 164-165 / Eyüboğlu 1997: 74-75)

Sağlam

(İzzet Sağlam, Sivas-Zara-Korkut Köyü 1947)

Bakın hele alnımdaki yazıya
Okunmuyor okuyana aşk olsun
Felek öyle kalem ile yazmış ki
Silinmiyor silenlere aşk olsun

Harf üstünde kara kalem oynamış
Sıra sıra yazmış boş yer koymamış
Gücü bana yetmiş ele kıymamış
Bilinmiyor bilenlere aşk olsun

Gülmedim ömrümde senede bir gün
Bayramlar yapılsa olsa da düğün
Gözyaşlarım akar her gün üç öğün
Gülünmüyor gülenlere aşk olsun

ÂŞIK SAĞLAM der ki dolmadı çilem
Bir vefasız yar koymadı gülem
Ok vurup sineme bağrımı delem
Delinmiyor delenlere aşk olsun

(Sağlam 2011: 117 ve 159).

Salikî (Kırklareli, 1824-1896)

Bayırlardan düzlerden sarp yol gider
O yollardan giden cana aşk olsun
Bir kapıdan bir kapıya dost girer
O kapıdan giren cana aşk olsun

Benim yârim çifte çifte benlidir
Gül pembesi gibi nazik tenlidir
Bahçesinin gülü çok dikenlidir
O güllerden diren cana aşk olsun

Yârimin cilvesi gayetle hoştur
Taze yanakları al al olmuştur
İstekleri taşmış taşmış dolmuştur
İsteğine iren cana aşk olsun

Benim yârim gayet sever dostunu
Muhabbetin coşkunudur coşkunu
Ana derviş olup yırtık postunu
Tekkesine seren cana aşk olsun

Benim yârim hem velidir hem nebi
O dur mutlak bu hilkatın sebebi
Yârinin uğruna SALİKÎ gibi
Öz canını veren cana aşk olsun

Sefil Abdal (XIX Yüzyıl)

Safa geldin safa geldin erenler
Mahabbet eyleyen cana aşk olsun
Vücudumu bilen Allah'ın bilir
Âdemin kalbinde râha aşk olsun

Cümlenin maksudu Adem'de mevcut
Anıñcün kıldılar melekler sücut
Allah bir Muhammed Ali'dir mescût
Evvel ezel kıblegâha aşk olsun

Bâ-yi Bismillâh'tır Nokta'dır kadîm
Hasan Errahmân Hüseyin Errahîm
Vallahi Ali'dir her şeye kaim
Veçhinde bedr olan mâha aşk olsun

Denir Ehl-i Beyti sevene nâcî
Âdemde ayandır Allah'ın veçhi
Muhammed'in giydiği hırka tacı
SEFİL ABDAL giydi Şâh'a aşk olsun

(Ergun 1956: 430 / Koca 1990: 910-911 / Otyan 2010: 476)

Sefil Kadimî-1

(Yusuf Kenan Gözcü-Malatya-Hekimhan-Hacılar köyü,
1953)

Beni dertten derde saldın
Aşk olsun güzel aşk olsun
Aklımı başımdan aldın
Aşk olsun güzel aşk olsun

Sen düşürdün beni dara
Açtın şu bağıma yara
Bülbül gibi koydun zara
Aşk olsun güzel aşk olsun

Bir kararda durmuyorsun
Hiç arayıp sormuyorsun
Şu halimi görmüyorsun
Aşk olsun güzel aşk olsun

Her gün bağrımı ezerim
Tatlı canımdan bezerim
Aşkından Mecnun gezerim
Aşk olsun güzel aşk olsun

KADİMÎ'ni ağlatırsın
Yüreğini dağlatırsın
Boz bulanık çağlatırsın
Aşk olsun güzel aşk olsun
(Demir 2015: 408)

Sefil Kadimî 2

Sırr-ı Süphan Ali Cenâb Murtaza
Aşk olsun sana cihanım aşk olsun
Elinde Zülfikar hem Ehl-i Gaza
Aşk olsun sana cihanım aşk olsun

Ey cilvesaz dilber yanağı ahmer
İnci dişli ahla cemali akmer
Lebi ab-ı Kevser gözleri ahver
Aşk olsun sana cihanım aşk olsun

Esadullah Bedi Arif-i Esrar
Aliyyül Ala'sın sen Nur'ül Envar
Alişan Bi-Adil Nadide Nigar
Aşk olsun sana cihanım aşk olsun

SEFİL KADİMÎ'ne eden cilveger
Dil güşa Dürr-i Can Mahruh Hüsnaver
Melek yüzlü Habib bil firuz dildar
Aşk olsun sana cihanım aşk olsun
(Demir 2015: 409)

Sersem Ali Baba

(Vefatı: 1569)

Arzulayıp geldim devr-i âlemden
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun
Nasihati böyle aldım dedemden
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun

Sizlerdedir güzel Şah'ın yolları
Medh-i Haydar okur daim dilleri
Seherde açılır gonca gülleri
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun

Kimse bilmez kimdir bizim ulumuz
Anlayamaz Yezit kısmı dilimiz
Muhammed Ali'ye çıkar yolumuz
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun

Nâci Güruh'unun parlıyor mahı
Naciler olmuştur sırrın agâhı
Nuh'un gemisine bindik biz dahi
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun

Talip olup ikrar veren kişimiz
Hayra tebdil olur her bir işimiz
Melek nişanıdır her gidişimiz
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun

Varam haber soram garip bülbüle
Kokusunu söyler her dem bu gle
SERSEM'in niyazı hemen bu yola
Ey Güruh-i Naci size aşk olsun
(ztelli 1973: 185-186 / Koca 1990: 201-202 /
Noyan Dedebaba 2001: 443)

Sırrı (Şaban)

(Tekirdağ 1965-1929)

Hak Muhammed Ali dilimde virdim
Hakikat rahını arayıp buldum
Muhabbet camından nûş edip kandım
İçip kanan canlar size aşk olsun

Muhabbet bâdesi taşar dökülmez
Hakk'ın rahmetidir artar eksilmez
Özün bilmeyince didar görülmez
Didar gören canlar size aşk olsun

Özün bilen canlar ettiler iman
“Lâ taknetû” buyurdu bize Subhân
Zümre-yi Nâciler bu yolda kurban
Kurban olan canlar size aşk olsun

Dört kapıdan içre görünür canan
“Min-dest-i Yedullah” bizlere ferman
On iki imama etmişiz iman
İman eden canlar size aşk olsun

Ahsen-i takvimdir ol nur-ı celî
İkrar iman verip demişiz “Belî”
SİRRİ’ya pirimdir Bektaş-i Veli
Pirim bilen canlar size aşk olsun
(Koca 1990: 800 / Oy 1995: 326)

Şafak Altun

(Yozgat-Küçük Kömü Köyü 1959-)

Pirim bugün yüzün gördüm
Gördüm aşk ola aşk ola
Ben yoluna ikrar verdim
Verdim aşk ola aşk ola

Yürümüş aşiret göçü
Ağarmış pirimin saçı
Dört kapı kırk makam içi
Girdim aşk ola aşk ola

Fani derler dünya fani
Kefen gömlektir en sonu
Gönül yüreğime seni
Sardım aşk ola aşk ola

Yanar yürek pare pare
Pirim bu derde bir çare
Ene'l-Hak denen o sıra
Erdim aşk ola aşk ola

Benim pirim ilmi över
Kâmil insanları sever
Ya bu gönül sensiz neyler
Sordum aşk ola aşk ola

ŞAFAK ALTUN hallarımı
Şeker şerbet ballarımı
Yollarına güllerimi
Serdim aşk ola aşk ola

(Turan-Ünalın 2011: 445)

Şehidî

(Hacı Edhem)(Tiran XIX Yüzyıl)

Böyle buyurmuştur pirlere erenler
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun
Sırrını vermeyip candan geçenler
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun

Dinle karındaşım işbu meydanda
Ne gördünse Hak'tır kalma gümanda
Cemâl-i Hakk'ı gör kâmil insanda
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun

Başım yola bağlı buyurmuş Ali
Bu yol Zülfikar'dan keskindir beli
Arifin esrarını ne bilir deli
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun

Sen seni bildinse gel Hakk'a kavuş
Yoksa bu meydandan ırak ol savuş
Kim arş-ı âlâya uçamaz her kuş
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun

Hakk'ın cemâlini gördük hüveyda
Etmişiz teberra kıldık tevella
Seri ver ŞEHÎDÎ sır etme ifşa
Sırrı sır eyleyen cana aşk olsun

(Ergun 1956: 440 / Koca 1990: 684-685)

Ummanî (Ali Gürel, Tokat-Çamlıbel-Akın Köyü, 1952_)

Varlık sayısınca yolları vardır
Hak yolunu bulanlara ak olsun
Muhabbet bağından yaban otları
Tanıyıp da yolanlara aşk olsun

Acaba ne söyler bülbüller sular
Âşık sefinesin ummana salar
Bu aşkın bahrine cehrinen alar
Aşk bahrine dalanlara aşk olsun

Ölüm bakmaz gençliğine yaşına
Haram katma helal olan aşına
Tevhit kılıcıyla nefis başına
Yerden yere çalanlara aşk olsun

UMMANÎ namazda divan duranda
Hub cemali yâre boyun buranda
Beş vakit namazı Hak huzurunda
Huşu ile kılanlara aşk olsun

(Doğan Kaya Arşivi)

Veysel Kaymak (Sivas-Şarkışla-Sivralan Köyü, 1942-)

Bir bataklık içindeyiz
Çıkabilene aşk olsun
Umut Kaf Dağı'na uçmuş
Tutabilene aşk olsun

Bu ne sistem bu ne düzen
Kendi uymaz kanun yazan
Yok mu bu oyunu bozan?
Yıkabilene aşk olsun

Dini öne çıkardılar
Halkımızı kandırdılar
Hep kazandı çıkarıcılar
Bakabilene aşk olsun

Emperyalist sömürgenler
Her gün anamızı beller
Cebimizden gitmez eller
Çatabilene aşk olsun

VEYSEL der karşı koyalım
Hakkımız neyse alalım
İnsan gibi yaşayalım
Yatabilene aşk olsun

(Bindebir 2012: 188)

Viranî (XVI. yüzyıl)

(_ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _)

Aşk olsun ewel Habib ü Mustafa'ya aşk olsun
 Aşk olsun âlem penahı Murtaza'ya aşk olsun

Aşk olsun nesl-i vü Ali ol iki şehzadeye
 Aşk olsun Zehri Şehid-i Kerbela'ya aşk olsun

Aşk olsun Zeynel Aba'ya hem Muhammed Bakır'a
 Aşk olsun Câfer-i Sadık rehnümaya aşk olsun

Aşk olsun Kâzım Ali Musa Rıza'nın şanına
 Aşk olsun şol gözlerim nuru bekaya aşk olsun

Aşk olsun ey sırr-ı Ahmed Şah Taki vü Bâ Naki
 Aşk olsun şah-ı cihan ol bi-riyaya aşk olsun

Aşk olsun Şah Askeri geldik niyaza kıl meded
 Aşk olsun Âl-Mehdi-i sahib livaya aşk olsun

Aşk olsun ey hacıyan u gaziyan u naciyan
 Aşk olsun bir nur-ı Hak mir ü gedaya aşk olsun

Aşk olsun aşk abdalın-ı rumiyan lâmekâna
 Aşk olsun illa feta vü hel eta'ya aşk olsun

Aşk olsun söyler VİRANÎ ayn-ı cem âşıklara
 Aşk olsun cümle erenler evliyaya aşk olsun

(Ali Cem Akbulut Arşivi)

Zakir Atasever
(Erzurum, 1958-)

İlm-i ledün şehrine
Dolanlara aşk olsun
Ummanlan bahrine
Dalanlara aşk olsun

Yaradanın elinde
Adem'inin emrinde
Daîm salât halinde
Olanlara aşk olsun

Sunup Hak kasesini
İçip aşk badesini
Mevcûda sayesini
Soranlara aşk olsun

Mevcutta Kâinatı
Kâinatta hilkati
Sevgiyle mevcudatı
Saranlara aşk olsun

Zât âlemde nizâmı
Lâtifte intizamı
Kâinatta mizânı
Kuranlara aşk olsun

Kelâmdaki heceye
Sırdaki bilmeceye
Müddevanda secdeye
Duranlara aşk olsun

(Atasever 2011: 50)

KAYNAKÇA:

- Afşin Kaymakamlığı (2000). *Afşinli Şairler Antolojisi*, Kahramanmaraş.
- Akbulut, Ali Cem (2010). *Gazilerovacığ İ Âşıkları*, Kara Mavi Yay., Ankara.
- Ali Cem Akbulut Arşivi.
- Âşık Doğ (2003). *Çobanın Çiçekleri*, Elif Grafik, İstanbul.
- Aslantaş, Yahya, *İrfansız*, Can Yayınları, İstanbul, 2018.
- Atasever, Zakir (2011). *Gönül Pınarından Esintiler*, Kültür Ajans Yayınları, Ankara.
- Batur, Mehmet (2014). *Âşık Mehmet Batur Hayatı ve Şiirleri*, Şanlıurfa.
- Bindebir, Ozan (2012). *AN-DER 2012 Şiir Antolojisi*, Anadolu Halk Ozanları Kültür ve Dayanışma Derneği, Ankara.
- Boyras, Şeref (2010). *Furkanî'nin Şiir Evreni Bağlamında Bir Monografi Denemesi*, Akçağ Yay., Ankara.
- Çevik, Mehmet (2005). *Âşıkî Hayatı-Kişiliği-Deyişleri Araştırma-İnceleme-Derleme*, Çorum.
- Demir, Murat (2015). *Sevda Çiçeği Âşık Sefil Kadimî Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Vilayet Yayınları, Sivas
- Dinçal, Şevki-Özdenî (2010). *Sır Kapısı*, Yurt Kitap-Yayın, Ankara.
- Doğan Kaya Arşivi, Cönk No 34
- Ergun, Sadeddin Nüzhet 1956. *Ondokuzuncu Asırdan Beri Bektaşî-Kızılbaş Alevî Şairleri ve Nefesleri*, İstanbul Maarif Kitaphanesi, İstanbul, C. 3.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet (1945). *Türk Şairleri C 3*, İstanbul.
- [Ergun] Sadeddin Nüzhet (Tarihsiz). *Âşık*, Semih Lutfi Suhulet Kütüphanesi, İstanbul.
- Eyüboğlu, İsmet Zeki (1997). *Âşık Sadık -Kara Hüseyin*, Pencere

- Yayınları İstanbul,
- Kalkan, Emir, (1991). *XX Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara.
- Kaya, Doğan (2009). Sivas Halk Şairleri, Sivas Valiliği Yay. C. 2, Sivas.
- Kaya, Doğan, "İnanç Kültürümüzde ve Âşık Edebiyatında Aşk Olsun", *Alevilik Araştırmaları Dergisi*, S. 7, Yaz 2014.
- Kazancı, Osman-Mehmet Yardımcı (1993). *Hekimhan Folkloru ve Hekimhanlı Halk Şairleri*. Açıksöz Yay., Malatya.
- Koca, Turgut, (1990). *Bektaşî Nefesleri ve Şairleri -13 Yüzyıldan 20 Yüzyıla Kadar*, İstanbul Maarif Kitaphanesi ve Matbaası. İstanbul.
- Koca, Şevki *Es-Seyyid Halife Koca Turgut Baba Divanı*, Nazenin Kültür, İstanbul, 1999, s. 247.
- Köprülü, M. Fuat (2004). *Saz Şairleri*, Akçağ Yay., Ankara.
- Noyan Dede Baba, Bedri (2001). *Bütün Yönleriyle Bektaşîlik ve Alevîlik*, Ardiç Yayınları, C. 4, Ankara.
- Onay, Ahmet Talat (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i* (Haz. Cemal Kurnaz), Akçağ Yay., Ankara, 1996, Ankara.
- Otayan, M. Tefik (2010). *Bektaşîliğin İçyüzü, (Dibi-Köşesi-Yüzü-Astarı)*, Demos Yayınları, İstanbul.
- Oy, Aydın (1995). *Yüzyıllar Boyunca Tekirdağlı Şairler ve Yazarlar*, Tekirdağ Valiliği Yayını, İstanbul.
- Ozan Sinemî (2007). *AN-DER (Anadolu Halk Ozanları Kültür ve Dayanışma Derneği) 2007 Şiir Antolojisi*, Ankara.
- Özbey, Cemal (1957). *Sadık Baba-Hayatı ve Deyişleri* Emek Basım Yayınevi, Ankara,
- Öztelli, Cahit (1973). *Bektaşî Gülleri-Alevî Bektaşî Şiirleri Antolojisi*, Milliyet Yayınları, İstanbul.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Devlet Kitapları, C.1, İstanbul.
- Polat, Bektaş (Tarihsiz), *Fakirbende Divanı*, Musa Kırkayak Ofset

Matbaacılık, Ankara.

Polat, Fadime (1996). *Âşık Edebiyatı-Âşık Bektaş Güzeloğlu Hayatı ve Edebi Şahsiyeti*, (Basılmamış Lisans Tezi) Kayseri.

Sağlam, İzzet (2011). *Korkutlu Âşık Sağlam*, Akdeniz Ofset, Osmaniye.

Sevengil, Refik Ahmet (1967). *Çağımızın Halk Şairleri*, Atlas Kitabevi İstanbul,

Sivas Ziya Bey Kütüphanesi, Cönk no 6734

Tercüman 1001 Temel Eser Yay. (Tarihsiz). *Eşrefoğlu Divanı*, [İstanbul].

Turan, Fatma Ahsen-Özlem Ünal (2011). *Sazın ve Sözü'n Sultanları Yaşayan Halk Şairleri-VII*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (1976) Dergâh Yayınları, C. I, İstanbul.

Uçar, Cemal (2016). *Cemali Divanı*, Ceylan Reklam Basım ve Tasarım, Ankara.

Ünal, Âşık Fikret (2009). *Yoruldum Gönül*, Erguvan Yay., İstanbul.

Vaktidolu [Adil Ali Atalay], *Vaktidolu Divanı*, Can Yayınları, İstanbul, 2013, s. 158.

Yardımcı, Mehmet (2006). *Âşık Aydın Ali (Ali Söyleyen) Hayatı Sanatı Şiirlerinden Örnekler*, Ankara.

Yenisey, Fazıl (1946). *Bektaşî Kadın Şairlerimiz*, Pazar Neşriyat Yurdu, İzmir.